327

1t/m 8

1865.

Verslag nopens den toestand van het eiland Aruba over het jaar 1865.

1865.

Afschrift.

Verslag nopens den toestand van het eiland Aruba over het jaar 1865.

Bevolking

De staten door de HH. Wyk en districtmeesters opgemaakt toonen op Ult. December 1865 eene bevolking aan van 3484 zielen, welke naar de districten waarin zy wonen verdeeld zyn als volgt:

	Mannelyk	Vrouwelyk	Totaal.
In het dorp Oranjestad	421	561	982.
" " 1e district	83	77	160.
" " 2e ——	606	679	1285
" " 3e ——	149	151	300.
" " 4e ——	154	143	297
" " 5e & 6e ——	220.	240	460.
Totaal ——	1633	1851.	3484.

Volgens de opgaven van de HH. wykm en districtmeesters, bedroeg dit cyfer op Ultimo December 1864 niet meer dan 3372, zoodat hier eene vermeerdering in bevolking zou blyken van 112 zielen.

Deze opgaven schynen echter niet naauwkeurig want wanneer men by het gegevene getal op Ult. Dec. 1864 optelt de

de som der aangekomene passagiers en der geborenen en daarvan aftrekt de som der vertrokken passagiers en der Overledenen, dan geeft dit als resultaat voor Ult. Decb. 1865 eene bevolking van 3651 Zielen dus een verschil van 107 met de opgaven die thans ontvangen zyn.

Dit verschil wordt echter nog grooter wanneer men als grondslag de in het jaar 1862 gedane volkstelling aanneemt.

Volgens deze opgave was de sterkte der bevolking op Ult. December 1864 3740.

Aangekomen passagiers 1865	487		
geborenen in 1865	189	676	
Vertrokken passagiers in 1865	f 321.		
Overledenen in 1865	" 46		
	367		
		309.	
Staat der bevolking op Ult. Decb. 1865			4049.

Gedurende het jaar 1865 werden alhier 25 huwelyken gesolemniseerd waarby 58 kinderen zyn geecht.

Het aantal gehuwde personen bedroeg op Ult. December 1865 — 445.

Bestuur

J. H. Ferguson vervangt Z.E.E. v.d. Broofst met 1e Mei 1866

Bij het bestuur hebben gedurende het jaar 1865 geene mutatiën plaats gehad.

1865

Een Reglement voor de Schuttery voorgesteld; Staat der Schuttery

Militaire Zaken.

In den toestand der Schuttery hebben ook gedurende 1865 geene veranderingen plaats gehad. De dienstpligtige Schutters zyn ingedeeld in 7 wachten gereed om dienst te doen wanneer dit mogt vereischt worden.

Regtswezen en Policie

By het Vredegeregt werden gedurende het jaar 1865 in 5 correctionele zaken vonnis gewezen, allen houdende veroordeling tot gevangenisstraf; en 2 vonnissen in policie overtreding waarvan een veroordeeling tot geldboete in een vryspraak inhield.

Door den Gezaghebber in functie van districtscommissaris werd vonnis gewezen in eene burgerlyke zaak.

De policie magt bestaat als voorheen uit een brigadier en 5 marechaussées

[illegible] Gedurende het jaar 1865 werden 23 permissien uitgegeven tot het visschen rond de kusten van het eiland.

Geauthoriseerden der Weeskamer

Door de geauthoriseerden der Weeskamer zyn gedurende 1865 geene zaken behandeld.

Eeredienst

2

Uit de van de HH. districtmeesters ontvangene

ontvangene opgaven blykt dat op dit eiland de Protestantsche gemeente bestaat uit 303 zielen, de Roomsch Catholyke uit 3604 terwyl daarenboven 17 Israeliten alhier gevestigd zyn.

Het getal der bezoldigde geestelyken bedraagt op dit eiland 3. zynde 1 predikant by de Protestantsche gemeente en 2 Roomsch Catholyke geestelyken van den 2e rang, daarenboven was gedurende het eerste gedeelte dezes jaars nog een onbezoldigd R.C. geestelyke alhier werkzaam.

Het kerkgebouw der Protestantsche Gemeente in de Oranje Stad verkeert nog steeds in denzelfden bouwvalligen toestand, evenzoo is het met de begraafplaats gelegen, en op de aanvrage voor ondersteuning reeds in het jaar 1863 aan de regering in Nederland gerigt, is tot op heden geen antwoord ontvangen, terwyl de kerkekas niet bij magte is om de onkosten tot herstel van kerkgebouw en begraafplaats te dragen.

Instelling van Liefdadigheid.

Spaar- en Beleenbank. Op 1e October 1865 opgeheven

De inkomsten en uitgaven der armenkas zynde de eenige inrigting van liefdadigheid, welke hier gevonden wordt waren als volgt:

Op Ult° Dec 1864 bedroeg der gegoedheid der kas ƒ1094.38

Aan Opbrengst van monstergelden, paspoorten, boeten, de armenbus etc. etc. . . . „ 447.615

Draag over ƒ 1541.995

Overdragt	ƒ 1541.995
Interest van uitstaande Kapitalen gedurende 1865	„ 33.45
Totaal . . .	ƒ 1575.445

Uitgaven

Maandelyksche Onderstand aan behoeftigen	ƒ 329.=	
Begrafeniskosten	„ 41.=	
Buitengewone giften aan behoeftigen	„ 12.775	
Onkosten aan drie hutten voor quarantaine Wachthuis .	„ 70.=	
		„ 452.775

Gegoedheid der kas op Ult° Decr 1865	ƒ 1122.67

Gedurende het jaar 1865 werden uit de armen kas gemiddeld aan 20 personen onderstanden verleend.

Geneeskundige dienst

Op dit eiland liet gedurende het jaar 1865 de gesondheids toestand niets te wenschen over.
Er bevindt zich voortdurend slechts een geneesheer en Heelmeester alhier, die voor de kostelooze behandeling van behoeftigen eene jaarlyksche toelage van het Gouvernement geniet van ƒ 900.

Steeds blyft de behoefte alhier bestaan aan eene inrigting waar behoeftige Zieken zouden kunnen gehuisvest en verpleegd worden. Zelfs al waar daar slechts plaats voor 12 Zieken, zou dit

Hospitaal

dat eene groote weldaad voor de be-
volking zijn.

Onderwijs.

Er bestaan alhier drie Scholen, waarvan eene geheel door het gouvernement bekostigd wordt, terwijl de twee andere, die onder de leiding zijn van de zusters van liefdadigheid, door het gouvernement worden gesubsidieerd voor het aankoopen van Schoolbehoeften.

Aan den onderwijzer van de landsschool wordt behalve kostelooze huisvesting eene jaarwedde verstrekt van ƒ1000.- waarvoor hij gehouden is aan 40. leerlingen gratis onderwijs te geven.

Aan elke School der zusters van liefdadigheid is eene Subsidie toegekend van ƒ200.- 's jaars.

Het getal leerlingen, hetwelk op de landsschool gedurende 1865 gratis onderwijs genoot, klom gedurende een gedeelte des jaars tot boven de 40. Deze vermeerdering levert het bewijs dat er door de behoeftige klasse thans meer belang in het onderwijs begint gesteld te worden.

Op 31en Decr 1865 bedroeg het getal der leerlingen op de landsschool, 60, doch van dezen ontvingen slechts 40 gratis onderwijs.

Uit het verslag der Schoolcommissie blijkt niet aan hoeveel leerlingen op de twee Scholen der zusters van liefdadigheid onderwijs gegeven wordt, doch

uit

uit nadere informatien is het my bekend geworden dat die Scholen gesamelyk gedurende het jaar, gemiddeld door 102 kinderen werden besocht, zoodat in het geheel op dit eiland 228 kinderen onderwijs genoten waarvan 207 gratis.

In den loop van het jaar 1865 werd in het Schoolgebouw voor de landsschool eene verbetering gebragt door het leggen van eenen planken vloer in stede van de vloer van kalk, ook werd er een nieuwe venster aangebragt tot bevordering der luchtverversching.

Aan de gebouwen der Scholen ten de Zusters van liefdadigheid werden geene veranderingen gemaakt.

Tot op heden is het Schoolgebouw op Santa Cruz nog van geen pannen dak voorzien.

Landsgebouwen en publieke wegen

Toren voor Havenlicht

Aan het gebouw dat den Schoolonderwijzer tot woning verstrekt, is gedurende dit jaar met de middelen die voor gewoon onderhoud der gebouwen disponibel waren, eenige verbetering aangebragt, als het uitbreiden van de voorgaanderij ter geheele lengte van het hoofdgebouw, verbetering aan keuken en koraal en het leggen van planken vloeren in die vertrekken.

4

Het werd zoo als in een vorig hoofdstuk reeds is aangemerkt een planken

vloer

vloer in de landsschool gelegd en een venster meer daarin aangebragt.

Behalve dit is aan de gebouwen den lande toebehoorende al dat geene gedaan wat tot derzelver onderhoud noodzakelyk was.

Thans vereischen nog de gebouwen in het fort Zoutman reparatie, doch hierin zal kunnen voorzien worden uit de beschikbare middelen tot gewoon onderhoud der gebouwen voor het jaar 1866.

Aan de wegen en aan den Gouvernements Steiger werden ook de noodzakelyke reparatien gedaan, en verbeterd waar het gevorderd werd.

Geldelyk Beheer.

Op 1e January 1865 was alhier uitstaande aan grondbelasting ƒ2569.235

Aanslag over 1865 en byschryving gedurende dat jaar ƒ2045.–

Gedurende 1865 aangezuiverd eene som van ƒ2039.985

Afgeschreven . . . . „ 234.„

„ 2273.98

„ 228.985

Uitstaande op Ult° Dect 1865 . . . . ƒ2340.25

Het uitstaande bedrag van ƒ2340.25 is alleen het kapitaal dat nog over het jaar 1865 verschuldigd is; de belasting die nog op 1e January 1865 over vroegere jaren verschuldigd was is gedurende dit jaar geheel ingevorderd, dank zy

den ijver, waarmede de Ontvanger, die thans alhier werkzaam is, zyne dienstpligten vervult; zoodat nu voortaan de belasting rekening veel is vereenvoudigd en de voldoening der belasting voor de bevolking gemakkelyker wordt, wanneer althans zorg gedragen wordt, dat elk volgend jaar de belasting van het vorige wordt ingevorderd.

De groote moeijelykheid die vroeger bestond om de belasting intevorderen ontstond daaruit, dat verscheidene minvermogende personen, tot 3 jaren en soms langer achterwege bleven hunne belasting te voldoen; hierdoor liep het bedrag zoo hoog dat zy dikwyls niet meer in staat waren dit te betalen, vooral wanneer dan een slechte oogst hen geheel achteruit bragt.

Dit is de aanleiding geweest van de aanvragen tot afschryving van soms belangryke sommen. Mogt nu echter het onverhoopt geval zich voordoen van een mislukten oogst en daardoor het behoeftige gedeelte der bevolking niet by magte zyn hare verschuldigde belasting te voldoen, dan zal de afschryving toch nooit meer dan het bedrag van dat eene jaar behoeven te zyn.

De ontvangsten en Uitgaven van onderscheiden aard, gedurende het jaar 1865, gedaan, zyn in de driemaandelyksche verantwoording stukken, uitvoerig opgegeven.

K

Uitreiking v. premiën aan de Tentoonstelling v. Parijs op 14 Decem 1866

Nyverheid

Het voornaamste middel van bestaan voor de bewoners van dit eiland bestaat in den landbouw en de veeteelt; echter zyn er eenigen, die zich op het maken van Strohoeden toeleggen, meest grove soorten, doch eenigen zyn ook in het vervaardigen van fyndere soorten niet ten achteren; als bewys daarvan dient dat by de tentoonstelling te Curaçao in 1858 gehouden, voor de hoeden, die te Aruba gemaakt waren, de Premie van f100. werd uitgeloofd.

Instelling v. Commissie v. Landbouw

Landbouw. De oogst in het begin van het jaar 1865 verkregen, was over het algemeen, wat maïs aangaat, zeer voordeelig; de opbrengst van pindas was slechts gemiddeld, toch werden er, blykens de daarvan gedane opgaven ten Ontvangers kantoor niet minder dan 2291 Schepels van die vrucht uitgevoerd, welke hoeveelheid, wanneer men de Schepel pindas tegen een gemiddelde prys van f2.50 stelt, een kapitaal vertegenwoordigt van f 5727.50.

Boonen van verschillende soort, die hier ook een der voornaamste voedings middelen uitmaken, werden naar evenredigheid van andere jaren slechts weinig verkregen, en niet tegenstaande de slechte opbrengst van dat artikel, werden van hier uitgevoerd 2095 Schepels, welke berekend

à

a ƒ2.- per Schepel werd een kapitaal
voorstellen van ƒ4190.- Hierbij dient
opgemerkt te worden dat de opgaven
door de Schippers van vaartuigen ten
ontvangers kantore gedaan, aan
naauwkeurigheid veel te wenschen over-
laten en dat de opgave gewoonlyk
veel minder is dan de ware uitvoer.

De Cochenille Cultuur gaat jaar-
lyks achteruit, waarschynlyk omdat
de pryzen, die voor dat artikel tegenwoor-
dig betaald worden, niet hoog genoeg zyn
om na aftrek van kosten, voor de plan-
ters eenig voordeel op te leveren. Gedu-
rende het jaar 1865 werd dan ook niet
meer dan 150 ℔ cochenille van hier uit-
gevoerd. Eenige particulieren begonnen

Aloe-kultuur

zich daarentegen meer op de aloë kultuur
toeteleggen; hiervan werd gedurende
1865, 400 ℔ uitgevoerd.

Ook de oogst van Watapana of dividivi
was beneden het gemiddelde. Van dit
artikel werd niet meer dan 45½ ton uit-
gevoerd, waarvan een gedeelte uithoofde
der slechte kwaliteit, ten gevolge van
het ontydige plukken, tegen zeer lage
pryzen te Curaçao werden afgezet.

Socotora

In het jaar 1865 werd van het Eta-
blissement Socotora geene oogst van
Aloë-hars verkregen; de planten waren
na de oogst van het jaar 1864 niet ge-
noegzaam ontwikkeld om dezelve
op nieuw te snyden. Het schynt
dat de grond van dat etablissement te
veel is uitgeput, of wel dat de aloë
planten te oud zyn.

I **Veeteelt.** Blykens de opgaven der districtmeesters bestond de veestapel op dit eiland op het einde des jaars 1865 uit de navolgende beestialen, als:

21 paarden
6 Muilezels
702 Ezels
27 Runderen
9323 Schapen
9194 geiten en
214 Varkens

Op deze opgave valt als altyd veel aan te merken. De veehouders zijn over het algemeen ongeneigd juiste opgaven van hun vee te geven, uit vrees (zoo ik veronderstel) dat er eene belasting op het vee zal gesteld worden. De oorsprong van deze vrees is my echter onbekend. Welligt ontstaat deze doordien vroeger eene dergelyke belasting geheven werd.

Behalve het reeds opgegeven vee zyn op dit eiland nog eenige gouvernements ezels in de bosschen aanwezig, doch het getal is onbekend.

De uitvoer van Vee gedurende 1865 bestond uit:

2 paarden
4 Runderen
35 Ezels
126 Schapen
314 Kabrieten
100 Varkens

Uitgifte van Gronden

VIII Uitgifte van Gronden.

Op Ulto Decr 1864 waren uitgegeven.

	513	Concessien met eene	1025.37 bunders
in 1865 toegestaan	151	" "	240.26 "
Totaal	664	" "	1265.63 "
in 1865 ingetrokken	19	" "	40.04 "
Op Ulto Decr 1865 in uitgifte	645	Concessien met eene	1.225.59 "

Ook werd nog in het laatste kwartaal de aanvrage gedaan voor 20 Concessien op welk verzoek echter eerst met ingang van 1e January 1866 gunstig is beschikt.

De belangrijke vermindering van uitgegevene gronden in 1865 is een gevolg van het onderzoek, hetwelk in het laatst van het jaar 1864 werd ingesteld, omtrent de gronden, welke onder kultuur waren gebragt zonder dat daarvoor Concessie verkregen was.

Behalve de boven vermelde concessien werden nog in den loop van 1865, vijf stukken gronds in eigendom afgestaan tot het bouwen van huizen in het dorp Oranje-Stad.

Visscherij

VIIII Gouddelving.

Weinig is aan de gouddelving gedurende het jaar 1865 verrigt geworden daar in het geheel genomen niet langer dan gedurende 10 weken met 50 personen (daaronder gerekend, mannen, vrouwen en zelfs kinderen) aan dit werk is gearbeid geworden.

trekking
Concessie
Octr
neming
Publ. Octr
Octob 1882
No 172 door
Kol. Raad

7

Aan

Aanhoudend zijn dan ook de klagten van verschillende personen over den gang van deze aangelegenheid, daar de concessionaris der mijnontginning niet aan zijne verpligtingen voldoende om voortdurend 50 arbeiders aan het werk te houden, deze arbeiders nu ook verstoken blijven van het voorregt om voor eigene rekening naar goud te mogen graven, zoodat voor niemand eenig voordeel uit deze zaak getrokken wordt, terwijl menig arbeider in den droogen tijd wanneer er voor hem nergens geen werk te bekomen is, met het graven naar goud genoegzaam zou kunnen verdienen om zijn huishouden te onderhouden.

Het is daarom te wenschen zoowel in het belang van het arme gedeelte der bevolking alhier dat zoodanige maatregelen genomen worden als waardoor de concessionaris der mijnontginning noodzaakt zij om zijne verpligtingen na te komen, of wel dat aan de ingezetenen toegestaan om voor hunne eigene rekening naar metalen te graven.

Zoutpannen.

Alleen in eene Zoutpan alhier is gedurende het jaar 1865 eenig zout ingezameld. Van dat zout werd 900 vaten naar Carthagena uitgevoerd.

Handel en Scheepvaart

Gedurende het jaar 1865 werden alhier ingeklaard

ingeklaard 332 vaartuigen metende te zamen 4659 tonnen.
Zy waren met betrekking tot de natie waartoe zy behooren verdeeld als volgt:

Natien	aantal vaartuigen	Tonnen maat
Nederlandsche	99	1745
Venezuelaansche	229	2728
Spaansche	3	141
Columbiaansche	1	45
Totaal	332	4659

1866 – 5534
1865 – 4659
875

Uitgeklaard werden 336 vaartuigen gezamelyk metende 4562 tonnen verdeeld als volgt.

Natien	aantal vaartuigen	Tonnen maat
Nederlandsche	104	1646
Venezuelaansche	228	2730
Spaansche	3	141
Columbiaansche	1	45
	336	4562

1866 – 5633
1865 – 4562
1071

Aan Ankergeld werd gedurende het jaar 1865 ontvangen eene som van f 760.- aan tonnengeld f 54.-
Uit deze opgave blykt eene kleine vermindering in vergelyking met het voorgaande jaar, daar alstoen aan ankergeld en tonnengeld te zamen eene som van f 124.20 meer werd gepercipieerd dan gedurende 1865.

8

Dezelfde opgaven echter vergeleken met die van vroegere jaren, dan ziet een merkelijke vermindering in handel en Scheepvaart waartenemen, want in 1863 werd aan ankergeld niet meer ontvangen dan f 402,50 en zelfs dit cyfer werd in de laatstvoorgaande jaren nimmer bereikt.

De regten op ingevoerde goederen gepercipieerd in 1865 bedragen eene som van f 303.46 terwyl op den uitvoer van goederen eene som van f 27.45 ontvangen werd.

De uitvoer van artikelen, uitsluitend op dit eiland geproduceerd of vervaardigd bestond uit het navolgende als.

45½ tonnen Watapana.
900 vaten zout
150 d° Cochenille
400 d° Aloë hars
2095 Schepels boonen.
774 id: maïs
2291 d° pindas
2500 d° wol.
418 dozyn kabrietenvellen.
950 id: gezouten visschen
1300 d° gedroogd vleesch.
13 kisten eijeren.
308 dozyn strohoeden
520 kippen.
25 Schildpadden.
2. paarden, 4 runderen, 35 Ezels,
120 Schapen 314 kabrieten en 160 Varkens

Aruba den 17e January 1866
de Gezaghebber van Aruba
(get.) E. van den Bossche

Voor eensluidend afschrift
de Koloniale Schryver
J.H.W. Groenhorst